

קשות להסבר, בלתי ניתנות לתיאור, חמקמקות ביותר – עבודות אמנות, ואמנות עכשווית במיוחד, הן כמו צדפות הכומסות בתוכן "פנינים של חוכמה". ההתבוננות בעבודת אמנות מאפשרת לנו להבין את חיינו טוב יותר, עמוק יותר, מעניין יותר. וכאשר מתעמקים בעבודות של הילה טוני נבוק, מבינים משהו מהותי לגבי הקיום האנושי העכשווי ברחבי העולם, תחת ההשפעה הגורפת של מה שקרוי "קפיטליזם" (מציאות הנחוות כחלום על-ידי אחדים, וכסיוט על-ידי אחרים). נבוק, המעבדת בעבודתה הרהורים על מצב האדם במציאות שמחוץ לשדה האמנות, היא מאסטרית של קומפוזיציות מינימליות. הצבעים והצורות שהיא מיישבת בתוכן לוקטו באינספור מהלכים של שיטוט: שיטוט הוא כלי המחקר המרכזי שלה, המודוס-אופרנדי של עבודתה.

אלא שמהלכי השיטוט האלה מתרחשים בחנויות לחומרי בניין ועיצוב הבית: לא באולמות האמנות המודרנית של מוזיאון נחשב, לא בתערוכה של יצירות אמנות מהתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה, ולא באיזו ביאנלה לאמנות עכשווית. נבוק מבלה את זמנה בין המחלקות השונות ובמחסנים של החנויות האלה, ברשתות קמעונאיות שבהן אינספור סוגים של מוצרי צריכה ערוכים לפי סוג, צורה, משקל וצבע.

"סוג, צורה, משקל וצבע" – האם לא מדובר כאן בפוסט-מינימליזם? האם לא עולים על הדעת שמות כמו נחום טבת, ג'סיקה סטוקהולדר (Stockholder), ריצ'רד טאטל (Tuttle), אפילו ריצ'רד סרה (Serra)? לא! זוהי מחלקת כלי הגינון באיזו חנות ברמת-גן, שבה האמנית בוחנת צינורות השקיה בצבעים שונים, בודקת אם הם נגללים היטב לסליל, כיצד עובדי החנות מציגים אותם, איך ה"נפילה" שלהם, יפה כל כך... שירה צרופה. ואולי אנחנו במחלקת חומרי הניקוי באיזה סופרמרקט, נדהמים מהמגוון האינסופי של ספוגים, מהצבעים הנקיים שלהם, מרקמיהם השונים, שלל הצורות והעוביים... גן עדן. כאשר מסיעים את עגלת הקניות בין המעברים, מבינים שאלוהים לא מצוי בפרטים; אלוהים ממתין לך בסידור המדפים הבא.

כאשר מפנימים את האמת הזאת, נבוק נדמית כנביאה בשער הפסלים, המיצבים ומיצגי הווידאו שלה הם קומפוזיציות של אובייקטים צבעוניים במרחב, קומפוזיציות האורזות וחוגגות – אבל בה־בעת גם מערטלות במבט ביקורתי – את הדרך שבה האנושות

יחידה כחולה, 2017, יחידת מידוף, סוויטשירטים, רשת מתכת, בדים, PVC, מוטות אלומיניום; מראה הצבה בתערוכה "אאוטלט", גלריה KM, ברלין, 2017
 Blue Unit, 2017, shelving unit, sweatshirts, metal mesh, fabrics, PVC, aluminum rods; installation view at the exhibition "Outlet," KM Gallery, Berlin, 2017

סיפור הפרברים והחנויות

ניקולא טרצי

מתמודדת עם הייצור ההמוני הזה. כאשר היא מסובבת על פניה את ההנחה שכל הספוגים זהים, שכל צינורות ההשקיה מגולגלים באותו אופן, שכל השטיחים דומים (הא, שטיחים, שטיחים מעופפים!), נבוק מבליטה את חוסר האפשרות להתעלם מכוחם של חפצים פשוטים, ובעשותה כך היא כותבת פרק נוסף בתולדות הפיסול. יהיו מי שיקשרו את אמנותה לרגישות המקומית, או מוטב למשיכה המופרת של האמנות הישראלית לחומרים דלים. אחרים יקשרו אותה לאמנות הפופ ולתרבות הצריכה, ויטעינו אותה במשמעות פוליטית שתתנבל באיזו ביקורת פוסט-סוציאליסטית החדורה בפילוסופיה כבדת משקל. אני, מצדי, מבקש לטעון שלאמנותה של נבוק אין דבר וחצי דבר עם כל אלה, וגם לא עם קומפוזיציות צבע כשלעצמן, הֶחֱל בָּגָתָה, עבֹר דֶרֶךְ הבאוהאוס ועד לאקספרסיוניזם המופשט. נבוק מְתַעֵלֶת את המשיכה שלה לחפצים מייצור המוני אל עבודות אמנות חזקות, שאמנם אינן יחידות-במינן, אך בה־בעת הן קשורות בעבותות למה שאנחנו עושים, בין אם אנחנו המעטים שמסדרים חפצים כאלה על מדפי הרשת הקמעונאית, ובין אם אנחנו הרבים הממלאים בהם את עגלות הקניות בהתלהבות גדולה.

בעולמה של נבוק, מציאות החיים בעידן הקפיטליזם המאוחר עשויה להתפרש כחלום ולא כסיוט, למרות שאין כאן יותר מ"כלי לדיון במורכבות", ממש כשם שהיא משתמשת בצורות ובצבעים המרכיבים את החפצים (ויהיו אלה מוצרי צריכה, או בניינים) כדי להעלות מחשבות קיומיות על אופני תצוגה. התצוגה צריכה להיקרא כאופנים שבהן צורות – חיות ולא-חיות – מציגות את עצמן ומוצגות לעולם. מכל אלה האמנית מבקשת לחלץ מבט מורכב יותר, שברירי ו"קודר" (מונח שלה). בשיחה האחרונה שלי עם נבוק בסטודיו שלה, שבמהלכה הבנתי שהתערוכה כולה עוסקת בחלונות, מצאתי סוף-סוף תיקוף להשערותי. האמנית חשפה את האובססיה שלה למקומות שבהם חפץ אחד מופיע באינספור גרסאות של צבע וצורה. היא סיפרה לי כיצד, מלאת התלהבות, היא מדברת בטלפון עם ה"ספקים" שלה, וכיצד, אחרי כמה וכמה שיחות טלפון, הם מבינים שמה שהם מתבקשים לספק לה יזכה לחיים נעלים יותר (או שונים; אחרי הכל, החנות היא מקדש!) מאלה שלשמן נוצר. ברגע שמודעים לתרחיש כזה שבליבת עבודתה של נבוק, כל השאר מתחיל להתקבל על הדעת: הֶחֱל בעיצובי גינה

עממיים הסובבים פסלי ברזל של יחיאל שמי ("הרחבות"), שאצרה סמדר שינדלר באטלייה שמי, קיבוץ כברי, 2018); ועד לחלל התצוגה היפה בישראל שהפך ל"גן ריק" של פרגולות, מחומרים המחצינים את תשוקתם להתגלגל ולהיגלל בחזרה ("להמתין לשמש", שאצרה איה לוריא במוזיאון הרצליה לאמנות עכשווית, 2021); אם זו משפחה של פסלים קינטיים המבהירים לנו משהו על עבודה משרדית ועל עבודה בכלל ("שעות עגולות", שאצרה חן תמיר ב-CCA, תל-אביב, 2015); ואם זו האמנציפציה של הפרבר (במקרה זה פתח-תקוה), שהפך לתיאטרון של כוריאוגרפיה פוסט-יוהאנס-איטני, חושנית ודבילית בעת ובעונה אחת, של פלסטיק צהוב (שנפרש על-ידי האמנית), גומי כחול מתנפח (שגולגל ונדחף על-ידי האמנית), ובד אדום (שנלבש על-ידי האמנית) ("עם הרוח, עם המים", עבודת וידיאו בתערוכה "ארמון הבדולח והמקדש הארור", שאצרה הילה כהן-שניידרמן במוזיאון פתח-תקוה לאמנות, 2015). על רקע זה, כל שעלינו לעשות הוא להעלות בעיני רוחנו את החלונות עצמם ואת כל הצורות, החומרים, חלוקות המשנה והאביזרים שלהם. במוקדם או במאוחר, יהיה גם זמן להסתכל דרכם.